

УДК 728.2.012.27

д.т.н., професор ТІМЧЕНКО Р.О.,
к.т.н. КРІШКО Д.А., СУШКО О.С.,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»

БАГАТОФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ЖИТЛОВИЙ КОМПЛЕКС У МІСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Розглядаються основні переваги використання багатофункціональних житлових комплексів у міському середовищі як типу забудови.

Ключові слова: містобудування, багатофункціональний житловий комплекс, житлова забудова, міське середовище.

Стан питання. Тенденція урбанізації в Україні має певну динаміку. Територій, придатних для зведення будівель, стає все менше. В умовах ефективного використання земельних ресурсів доцільно говорити про один з перспективних напрямків сучасного проектування в житловому будівництві, а саме об'єднання в єдиний комплекс різноманітних типів будівель. На практиці такі об'єкти прийнято називати багатофункціональними житловими комплексами [1].

Еволюція містобудівних принципів призвела до необхідності підвищення ступеня урбанізації, щільності забудови, розширенню функціональних зв'язків між громадськими та житловими елементами міського середовища, до формування багатофункціональних житлових комплексів [2].

Багатофункціональний житловий комплекс (БФЖК) є сучасною формою організації житлового середовища міста, в якій найбільш повно реалізуються потреби людини в житлі, роботі, відпочинку і спілкуванні [3].

БФЖК – це складний містобудівний об'єкт, що включає в себе різні за призначенням, що функціонують незалежно одна від одної групи приміщень: житлові, громадські та адміністративні установи, гаражі та автостоянки, об'єднані єдиним композиційно-планувальним задумом [4, 5].

Мета дослідження. Наявність соціальних функцій в житлових комплексах є одним з найважливіших елементів при виборі житла, тому саме виявлення переваг використання багатофункціональних житлових комплексів в міському середовищі відповідає потребам сьогодення. Дана тема дослідження є актуальною в області не тільки містобудування, а так само в економіці, соціології та архітектурі.

Основна частина. БФЖК - це ансамбль будівель, в якому крім звичайних житлових квартир є в наявності площі, призначені для здійснення комерційної діяльності, тобто нежитлові приміщення. Однак, згідно з міжнародною

класифікацією, звичайний багатоквартирний будинок з розташованими на першому поверсі торговими площами не може претендувати на звання багатофункціонального комплексу.

БФЖК - це більш глобальне явище і в західних країнах багатофункціональними комплексами прийнято називати тільки ті об'єкти нерухомості, які включають в себе приміщення торгового, розважального, офісного, готельного, адміністративного та житлового призначення.

У нашій країні поки тільки поодинокі житлові комплекси можуть носити назву дійсно багатофункціональних, що пропонують своїм мешканцям не тільки житлові квартири, а й розвинену інфраструктуру. Зазвичай подібні комплекси спеціалізуються на двох напрямках, так великий розвиток отримали торгово-житлові комплекси, готельно-ділові, торгово-розважальна, офісно-ділові ансамблі. Куди рідше зустрічаються поєднання житлового та готельного або офісного напрямку.

Будівництво таких масштабних, що поєднують кілька функцій об'єктів, вимагає від забудовника і проектувальника особливо уважного ставлення до виконання всіх правил безпеки, звуко- та шумоізоляції. Пред'являються також особливі вимоги і до планування самих будівель: чіткий поділ входів на окремі для потоків жителів і для відвідувачів об'єктів комплексу, наявність надземних і підземних паркінгів, а також виділення зручних розвантажувальних майданчиків для торгових точок.

Так, наприклад, житлові будинки, що розміщуються поблизу магістралей, робляться двошаровими, типу «сендвіч». В сторону магістралі звернені офісні приміщення, а квартири орієнтовані на подвір'я. Шумозахисний ефект виникає при розташуванні житла вище четвертого поверху. У цих випадках в нижніх чотирьох поверхах розташовують офіси або громадські установи, поєднання яких з житлом допускається державними будівельними нормами (рис. 1, а, б)

За методом забудови багатофункціональні житлові комплекси можна розділити на два основних види:

- вертикальні комплекси, які зводяться в центрі міста;
- горизонтальні комплекси, які розташовані за межами міста.

Вертикальні багатофункціональні комплекси, що зводяться в центральних районах міста, де земельні ділянки надзвичайно дорогі, прагнуть розмістити на досить невеликій території максимум корисної площі, тобто максимально збільшують висотність (рис. 2).

До переваг таких багатофункціональних житлових комплексів варто віднести:

1) вигоду для забудовника (зазвичай житлові приміщення, розташовані на першому поверсі багатоквартирного будинку не користуються великим попитом і розкуповуються набагато повільніше інших квартир);

2) зниження комунальних платежів для мешканців (велика частина оплати за споживані електроенергію, воду і опалення лягає на плечі комерційних компаній і організацій, що орендують або купили нежитлові площі, що дозволяє знизити вартість комунальних послуг для звичайних громадян, що населяють комплекс);

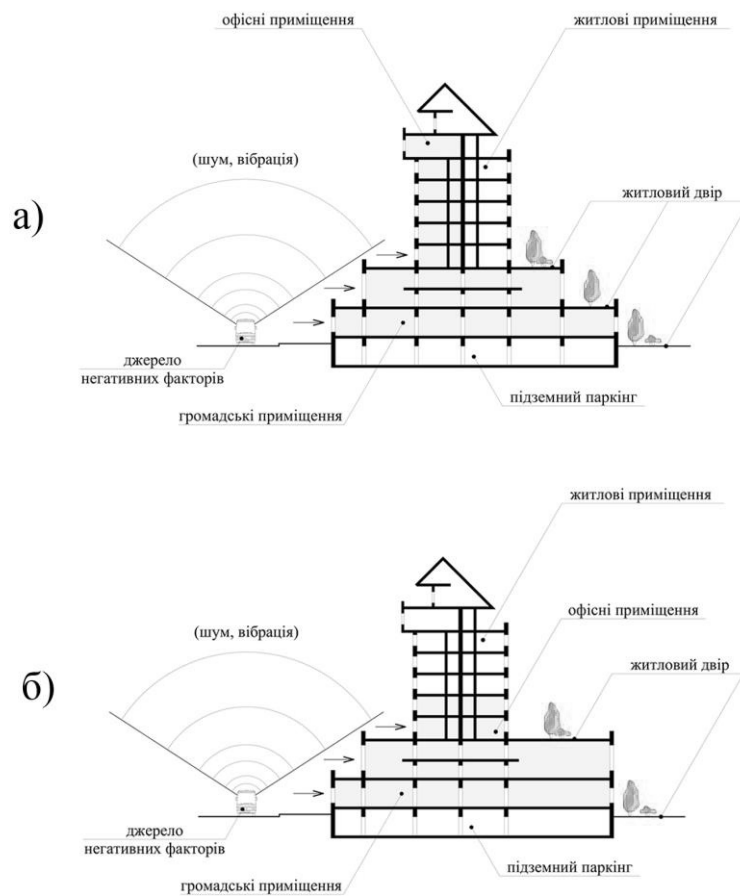

Рис. 1. Пошарове розташування функціональних зон комплексу:
а - варіант 1; б – варіант 2

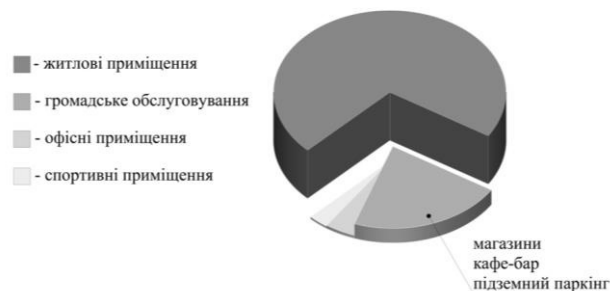

Рис. 2. Функціональне наповнення вертикального комплексу.

3) можливість працювати, відпочивати і жити в одному районі (відсутність необхідності в щоденних поїздках на роботу, супермаркет або в розважальний центр. Розвинена інфраструктура БФЖК позбавляє мешканців від стояння в пробках і заощаджує час);

4) близькість до центру міста, зручну транспортну розв'язку.

До недоліків же розташованих в центрі багатофункціональних житлових комплексів відносяться:

1) відсутність прибудинкової території;

2) висока вартість житла і комерційних приміщень;

3) поєднання комерційної нерухомості, призначеної для розважальної сфери, і житлових приміщень може при неправильному плануванні стати додатковим джерелом шуму і роздратування.

Горизонтальні багатофункціональні комплекси розташовуються в основному на периферії, на околицях міст, мають досить велику територію, завдяки чому у забудовника немає необхідності збільшувати поверховість будівель (рис. 3, 4).

Рис. 3. Горизонтальні БФЖК:
а) в плані; б) на стилізованій частині; в) на окремих опорах.

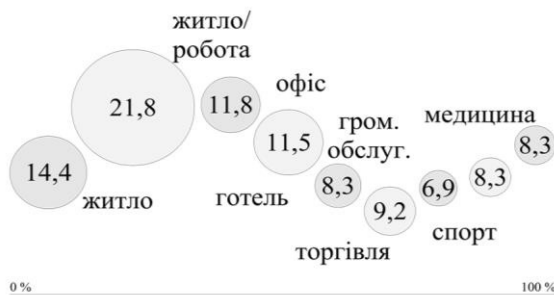

Рис. 4. Відсоткове співвідношення функціональних зон комплексу.

До переваг горизонтальних багатофункціональних житлових комплексів прийнято відносити:

1) велику прибудинкову територію;

2) високий рівень озеленення;

3) віддаленість від галасливих магістралей;

4) наявність всієї необхідної для проживання сімей з дітьми інфраструктури - дитячих садків, майданчиків;

5) порівняно невисоку вартість квартир і комерційної нерухомості.

Недоліків у такого багатофункціонального комплексу не багато:

- 1) віддаленість від центру;
- 2) будівництво такого багатофункціонального житлового комплексу вимагає ретельного планування.

Для розташування багатофункціонального житлового комплексу в м.Кривий Ріг – обрано ділянку по вул. Сімонова, яка обмежена мкрн. «Східний-1» з західного боку, озером «Солоне» з східного боку та гаражним кооперативом «Східний» з південної сторони (рис. 5).

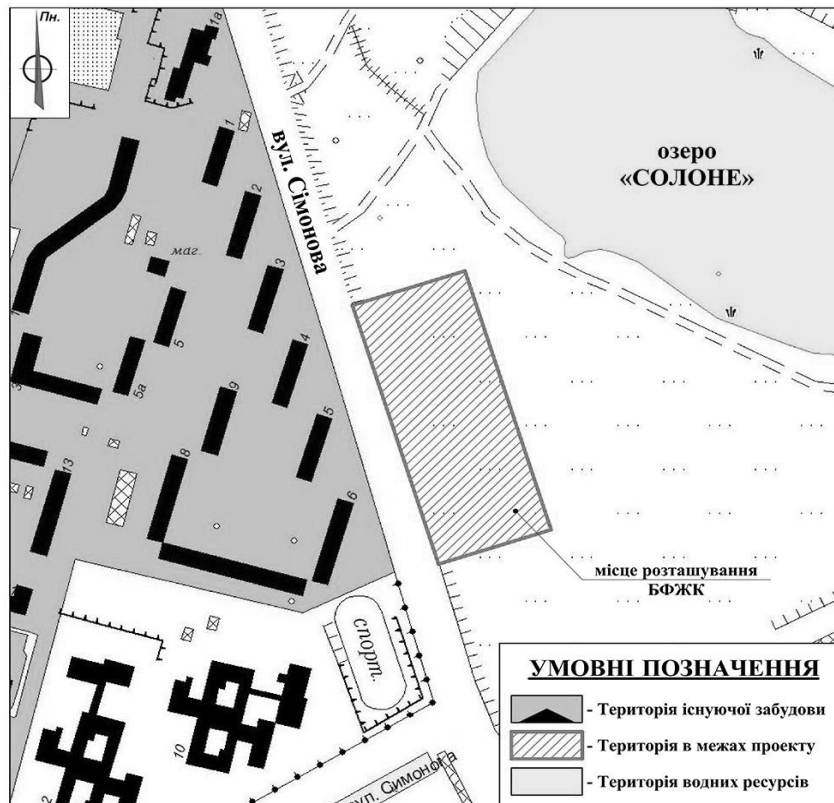

Рис. 5. Ситуаційна схема

На вибір місця проектування вплинуло кілька факторів. По-перше, розкривається панорамний краєвид природи. По-друге, екологічно сприятливе розташування проектованої ділянки, віддаленість від промислової зони, що впливає на благополучне, комфортне, здорове проживання і проведення часу жителів в даному комплексі. Обране місце вдало розташована з точки зору транспортної інфраструктури.

Виходячи з проведеного аналізу переваг багатофункціональних житлових комплексів було виділено ряд планувальних елементів, які будуть визначати структурну одиницю житлової забудови в м. Кривий Ріг: підземний паркінг, кафе, фітнес-клуб, магазин, перукарня, салон краси, сауна, місце для проведення свят, конференц-зали. Обрані планувальні елементи БФЖК, близькі за

функціями і пропонованим до них вимогам (наприклад, по шумозахисту та ін.), об'єднуються в одну будівлю.

Висновки. Вигоди сучасного землекористування при експлуатації багатофункціональних житлових комплексів, пов'язані з можливістю їх багатоцільового використання, скороченням комунікацій, швидким поверненням першочергових капіталовкладень та ін.

Таким чином, за проведеним аналізом планувальних характеристик, кліматичних, ландшафтних особливостей території, транспортних шляхів та під'їздів обрано місце з найкращим для розташування багатофункціонального житлового комплексу у Довгинцівському районі.

Список використаної літератури:

1. Тимченко Р.А. Нормы проектирования и эксплуатационные факторы высотных зданий и сооружений / Р.А. Тимченко, Д.А. Кришко, О.С. Мокшина // Матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. „Проблеми будівництва в світлі євроінтеграції” (22-24 листопада 2007 р.) – Кривий Ріг: Криворізький технічний університет, 2007, – С. 49-52.
2. Авдотьин Л. Н. Градостроительное проектирование: учеб. для вузов / Л. Н. Авдотьин, И. Г. Лежава, И. М. Смоляр. - М. : Стройиздат, 1989. - 432 с.
3. Шимко В. Т. Архитектурное формирование жилой среды: учеб. для вузов. - М. : Стройиздат, 1990. - 287с.
4. Дектерев С.А., Винницкий М.В., Безирганов М.Г., Громада В.В. Многофункциональный жилой комплекс: пособие по проектированию. – Екатеринбург: УралГАХА, 2012.
5. Переваги і недоліки різних видів багатофункціональних житлових комплексів / Ганна Седих – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://goo.gl/eSersK>
6. Timchenko R.O. High-rise building monitoring on the urbanized areas / R.O. Timchenko, D.A. Krishko, O.A. Koshevoy // Вестник Одесской государственной академии строительства и архитектуры. – Одесса: ОГАСА, 2010. – Вып. 40. – С. 328-332.
7. Тімченко Р.О. Будівництво висотних будівель в криворізькому регіоні / Р.О. Тімченко, Д.А. Кришко, О.Б. Кравчук // Вісник Криворізького технічного університету. – Кривий Ріг: КТУ, 2006. – Вып. 14. – С. 180-184.

Анотація

В статті розглядаються основні переваги використання багатофункціональних житлових комплексів у міському середовищі як типу забудови.

Ключові слова: містобудування, багатофункціональний житловий комплекс, житлова забудова, міське середовище.

Annotation

The article examines the main advantages of multifunctional dwelling complex in an urban environment as type of building.

Key words: urban planning, multifunctional dwelling complex, housing development, urban environment.